

vandring. N. bottnen. Jag når ej dit med armen. Han når mig blott till bröstet. Så långt ögat når. Min syn når ej dit. (Fig.) *N. lyckans spets. N. målet för sina bemödanden.* (Talesätt) *Taga allt, hvad man kan n. och klå, hvad man kan komma åt.* — 2) (pop.) *Må. Du når ha det!*

NÄCK, se *Nock*.

NÅD, n. 5. Den tillbakakrökta och inslagna spetsen af en genomslagen spik.

NÅD, f. sing. 1) Välvillig sinnesstämning hos en regent eller furstlig person emot en lägre. *Stå i n. hos konungen. Komma i n. hos regenten.* *Af n., af n-e, i n-e, i n-r* (gam. böjda kasus), af *gunst*, i *gunstig sinnesstämning*, t. ex.: *Hans Majestät har i n-er befallt, att...* — Brukas äfven skämtvis i allm., t. ex.: *Jag har förlorat hennes n., men jag tröstar mig.* — (Bibl.) *Finna n. för, vinna ens tycke, behag.* — **Syn.** *Gunst, Ynnest.* — 2) Yttre prof af sådan välvillig sinnesstämning. *Konungen betedde honom den n-en, att...* *Begära såsom en n.* — **Syn.** *Nådebevisning, Nådeprof, Vedermäle af nåd.* — 3) a) Eftergift af ädmodigt straff, som en regent tilldelar. *Han fick n. på afrättsplatsen. Ingifva ansökan om n. Göra n., tilldela nåd. Låta n. gå för rätt.* — b) Förskoning till lifvet, som man låter en fångad eller besegrad fiende erhålla. *Fångarne nedslades utan n. och barmhertighet. N.! ropade de öfvervunne. Ingen n.! svarade segervinnarne. Gifva sig på n. och onåd, lägga ned vapen och gifva sig fången utan vilkor, utan att förbehålla sig förskoning till lifvet.* — c) (i allm., ofta skämtv.) *Förlåtelse, tillgift. Ljugaren förtjenar ingen n. Be om n.* (äfv. i bem. 3, a o. b.) *Utan n. och barmhertighet.* — d) *Barmhertighet, godhet. Vara, lefva hos någon på n-er* (gam. böjd kasus), af hans barmhertighet. *Af gunst och n-e, t. ex.: Vi vilje af gunst och n-e förskona honom från det ädömda straffet. Vi... med Guds n-e, af Guds barmhertighet och genom hans godhet konung, regerande (den vanliga formeln i början af en konglig förordning, o. s. v.)* — 4) (teol.) a) (i allm.) *Hvarje Guds godhet, såsom varande oförtjent.* — b) (inskränkt) a) *Guds nåd i Christo ell. i återlösningen*, den försoning med Gud, som Christi död beredd den fallna människan. *N-ens tid*, den tid, hvarunder syndaren ännu kan finna nåd hos Gud och förlåtelse för sina synder. *N-ens ljus*, den genom nåden i Christo människan bibragta upplysning. *Nådens rike*, Christi kyrka, såsom en af Guds nåd härrörande anstalt till vår försoning med honom. — β) *Guds n. i helgelsen*, den Guds nåd, som på människans hjerta tillämpar den en gång för alla skedda försoningen. *N-ens ordning*, det af Gud föreskrifna sätt, hvarpå människan kan blifva delaktig af försoningen i Christo. — c) *Det tillstånd, hvari en med Gud genom Christi förtjent försonad människa sig befinner. Vara i n-en. Falla ur n-en.* — **Syn.** *Nådattillstånd.* — 5) a) *Titel, hvarmed fordom regerande herrar och furstliga eller högtförmäna personer tilltalades eller benämdes, men som nu tilldelas gifta adeliga fruntimmer (egentl. af den högre adeln), eller af ringare personer brukas till och om män af hög rang, såsom t. ex. excellenser, äfvensom genom missbruk ofta tilldelas fruntimmer af stånd, helst då deras män äro eller varit högt ansedda eller rika. Hans n., konung Gösta. Hans furstliga n-e. Ers n., hennes n.* — *Hans n.* säges ofta äfven skämtvis, äfvensom titeln

Ers n. äfven stundom på skämt tilldelas fruntimmer af ringare stånd. — b) (fam. skämtv.) *Fruntimmer, som åtnjuter titeln Nåd. Äro alla n-erna samlade ännu?* — Bildar sammansättningar: *Borgarnåd, Köpmansnåd.*

NÅDA, v. a. 1. *Gifva nåd. Brukas endast i uttrycket: Gud nåde (mig, dig, oss, o. s. v.)!* hvilket brukas, dels i klagande eller medlidsam ton, dels äfven hotelsevis. *Gud nåde mig, så olycklig jag är! Gud nåde dig, om du det gör!*

NÅDA, v. a. 1. *Kröka tillbaka ändan af en islagen spik och inhamra den i träet, så långt den går.* — *Nådande*, n. 4.

NÅDASTOL, m. sing. (bibl.) *Guds n.*, taket öfver Förbundets ark.

NÅDATRON, m. sing. (kyrkl.) *Guds n.*, dess makt och regering såsom en nådig och barmhertig Gud. [— thron.]

NÅDAVAL, se *Nådeval*.

NÅDEBETYGELSE, f. 3. *Prof af nåd, som bevisas någon.*

NÅDEBEVISNING, f. 2. Se *Nådebetygelse*.

NÅDEBLICK, m. 2. *Blick af nåd, nådig blick.* Brukas äfv. fig. i kyrkliga språket om Gud.

NÅDEBORD, n. 5. Så kallas altaret i en kristen kyrka, emedan der nådemöden utdelas.

NÅDEBREF, n. 3. *Bref, hvarigenom en nådebetygelse tilldelas någon.*

NÅDEBRÖD, n. 5. sing. (fig.) *Lifsuppähälle, som af barmhertighet regelmässigt tilldelas någon, utan att han gör skäl derför. Åta n.*

NÅDEFULL, a. 2. *Full af nåd. Säges i kyrklig mening.* — **Syn.** *Nådig.*

NÅDEFÖRBUND, n. 5. (teol.) *Guds efter syndafallet gifna löfte om nåd och syndaförlåtelse för alla dem, hvilka tro på Christum och den genom honom skedda försoning.*

NÅDEFÖRLÄNING, f. 2. *Förläning, gifven endast på behaglig tid, tills återkallelse sker.*

NÅDEGÅFVA, f. 1. *Gåfva, gifven af nåd eller barmhertighet. Brukas mest i kyrklig stil. Guds n-vor.*

NÅDEHJON, n. 3. *Person, som för sitt uppähälle beror af en annans barmhertighet; en som äter nådebröd.*

NÅDELIG, a. 2. Se *Nådig*.

NÅDELIGEN, adv. Se *Nådigt*.

NÅDELÖFTE, n. 4. *Löfte om bevisande af nåd. (Teol.) Guds n-n, de löften, som Gud gifvit oss om nåd och förlåtelse genom Christum.*

NÅDEMEDEL, n. 5. (teol.) *Medel, hvarigenom Gud bevisar oss sin nåd. N-dlen, de heliga sakramenterna.*

NÅDEPENNING, m. 2. *Penningar, som af nåd tilldelas någon.*

NÅDERIK, a. 2. *Rik på nåd. Brukas i kyrklig mening om Gud.*

NÅDERIKE, n. 4. (teol.) Se *Nådens rike* (under *Nåd*).

NÅDERÖST, f. 3. (kyrkl.) *Guds n.*, hans nådefulla kallelse till den fallna människan att genom tron på Christum vinna upprättelse och salighet.

NÅDESKATT, m. 3. (fig. kyrkl.) *Andelig skatt, som en rättfärdiggjord äger i Guds återvunna nåd.*

NÅDESTÅND, n. 3. *Nådens tillstånd. Se Nåd.*

NÅDESTÖT, m. 2. *Dödsstöt, som af nåd och barmhertighet gifves en dödligt sårad, på det han ej länge må pinas. Gifva någon n-en.*

NÅDETECKEN, n. 3. *Tecken, prof, bevis, vedermäle af nåd. Fursten förade honom det till ett n.*